

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَغُلَّ وَمَنْ يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا عَلَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
ثُمَّ تُؤْفَى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ.

وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

لَا يَأْخُذُ أَحَدُ شَيْئًا مِنَ الْأَرْضِ بِغَيْرِ حَقِّهِ إِلَّا طَوَّقَهُ اللَّهُ إِلَى سَبْعِ
أَرْضِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

KUL VE KAMU HAKKI Muhterem Müslümanlar!

Peygamber Efendimiz bir gün ashâbına; “**Müflis kimdir biliyor musunuz?**” diye sordu. Orada bulunanlar, “**Malını mülkünü kaybetmiş, iflas etmiş kimsedir Yâ Resûlallah**” diye cevap verdiler. Bunun üzerine Allah Resûlü (s.a.s) şöyle buyurdu: “**Aksine gerçek müflis şu kimsedir: Kıyamet günü kıldığı namaz, tuttuğu oruç ve verdiği zekâtla gelir. Ancak dünyada iken şuna sövmüş, buna iftira atmış, ötekinin malını yemiş, berikinin kanını dökmüş, bir başkasını dövmüştür. İhlâl ettiği bu hakların karşılığı olarak onun iyiliklerinden alınıp hak sahiplerine verilir. Şayet hesabı görülmeden iyilikleri biterse, mağdur ettiği insanların günahlarından alınarak onun üzerine yüklenir, sonra da cehenneme atılır.**”¹

Değerli Müminler!

İnsanoğlunun Allah’a ve insanlara karşı olmak üzere iki ana sorumluluğu vardır. Allah’a karşı olan vazifelerimizde bir noksanımız olduğunda onu tevbe ile affettirmeye çalışırız. Ancak kul hakkı ise çok dikkat etmemiz gereken bir konudur.

İnsanoğlu anne karnında canlandığı andan itibaren can güvenliği ve hayat hakkına sahiptir. İnsanın canı, malı, hürriyeti, namusu, dokunulmazdır. Bir başkasının değerlerine hakaret etmek, adını karalamak, yalan ve iftira ile itibarını zedelemek en önemli hak ihlalleri arasındadır. Müslüman, bir

başkasının psikolojisini bozacak davranışlardan bile kaçınmalıdır. Bu hususta Peygamber Efendimiz: “**Müslüman elinden ve dilinden diğer insanların güvende olduğu kimsedir.**”² buyurmaktadır.

Aziz Müminler!

Kul hakkının, toplumun tamamına sirâyet ettiği alan ise kamu hakkıdır. İnsanların tamamının faydalanması için yapılan park, cami, ulaşım araçları vb. yerler; havasını teneffüs ettiğimiz doğamız, denizlerimiz, piknik yaptığımız tabii çevremiz kamu hakkı geçen yerlerdir. Buraları korumak, temiz bırakmak, hepimizin görevleri arasındadır. Bunlara zarar veren kimse Anadolu’daki güzel bir tabirle “Tüyü bitmemiş kulların hakkını” yiyor demektir ki ahirette hesabı çok çetin olacaktır. Nitekim Yüce Rabbimiz, “**Kim emanete, kamu malına hıyanet ederse, kıyamet günü, hainlik ettiği şeyin günahı, boynuna asılı olarak gelir. Sonra da hiçbir haksızlığa uğratılmaksızın herkese kazandığının karşılığı tastamam verilir.**”³ buyurmuştur.

Değerli Müslümanlar!

En yakın akrabalarımızdan başlayarak, çevremizdeki insanlarla hakkaniyete dayalı ilişkilerin dünyada huzura, ahirette ise kurtuluşa vesile olduğunu unutmayalım. Özel hayatımızda her türlü kul hakkını ihlal etmekten sakıyalım. ‘Tüyü bitmedik’ yetimin hakkını düşünerek, kamu haklarına dikkat edelim. Zira ihlal edilen kamu hakkı, zarar verilen kamu malı, aynı zamanda binlerce kul hakkı demektir. Her hayırlı işin sevabı olduğu gibi, her ihmal ve hatanın da kul ve kamu hakkı doğuracağını bilerek yaşayalım.

¹ Müslim, Birr, 59.

² Buhari, 256.

³ Âl-i İmrân, 3/161.